

него, естествено, дават отражение в масовото съзнание, особено, когато то трябва да оценява циганите и да изработва отношение към тях. На свой ред и циганите също бързо и относително безпогрешно долавят исторически формираният негативизъм към чергаруващите (скитническите) племена и групи и неговото пренасяне върху самите тях.

В действителност истината в това отношение е значително по-друга. При заселването си по Балканския полуостров и по-точно по българските земи циганите не идват като единна общност и с единен начин на живот. Тъкмо и поради това те не са предизвикали и единно отношение към себе си, не са формирали единна съдба във взаимоотношенията си с коренното (в случая, българското) население. У нас се заселват **две коренно различни по социална природа и начин на живот групировки цигани** - едната, от които се попълва от отседнали, а другата - от **чергаруващи роми**. Наистина, първоначално циганите правят "обходи" по балканските земи, "проучват ги", преди да вземат решение да се заселят или не по тях. Тези "обходи", макар и на интервали, се проточват във времето - вероятно, в рамките на един-два века. Едва след това ромите вземат решение за трайно заселване, което обаче реализират в две основни форми - чергарска, скитническа (при която катуните се местят от селище в селище, от район в район) и уседнала (с групово или единно заселване във или в близост до различни селища на страната).

За наличието на цигани с уседнал начин на живот у нас са установени данни едва след XVI век, и особено след падането на България под османо-турско робство. В условията на робството, както заварените, така и новодошлите цигани е трябвало да се адаптират към рязко разделената и противоречивата система на взаимоотношения между поробители и поробени. С течение на времето сред циганите у нас, особено сред тези, които имат уседнал начин на живот, се формира и разгръща сложна и противоречива ориентация. Там, където уседналите цигани контактуват с подчертано български елемент, те възприемат българския език, българското вероизповедание, българската празнично-обредна система и т. н. Новият билингвизъм (българо-цигански), новото вероизпове-